

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/27/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2608202545
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:2608202545.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci žalobcu: P. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, Q. J., proti žalovaným: 1/ P. P. Q., bytom X. XXX, E. pQ. J. E., C. republika, 2/ U. Q., bytom O. XX, W., C. H. 3/ A. Q., bytom X. XXX, E. F., J. E., C. H. a 4/ Y. Q., bytom X. XXX, E. F. J. E., C. H., všetci právne zastúpení: U.. Emíliou Jancovou, advokátkou, so sídlom Holubyho 1334/2, Nové Mesto nad Váhom, o ochranu vlastníckeho práva v časti o trovách konania medzi stranami sporu, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 15. októbra 2020, č. k. 8C/90/2008-226 takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov konania vzniknutých tak v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj vzniknutých v odvolacích konaniach.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým, v záhlaví identifikovaným rozhodnutím súd prvej inštancie o trovách konania medzi stranami sporu rozhodol tak, že žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/ voči žalobcovi priznal právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 50 %, ktoré je žalobca povinný zaplatiť k rukám právnej zástupkyne žalovaných v splátkach vo výške 70,- eur mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci, počnúc nasledujúci mesiac po mesiaci, v ktorom nadobudne právoplatnosť uznesenie o výške trov konania, pod hrozbou straty výhody splátok, keď nezaplatením jednej splátky sa stáva splatný celý dlh s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti uznesenia.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v dôsledku zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu (uznesenia 6Co/233/2018-198 zo dňa 28.02.2019) v poradí druhým rozhodnutím rozhodol o trovách konania medzi stranami sporu, ktoré posudzoval v intenciách daných odvolacím súdom, teda aj vo svetle ustanovenia § 257 CSP. Na zistené skutočnosti aplikoval ustanovenia § 470 ods. 1, § 251, § 255 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 263 ods. 1, § 257 CSP, s odkazom na ktoré dospel k záveru o nenaplnení zákonných predpokladov pre moderovanie trov na prospech žalobcu a vychádzajúc zo zásady úspechu a zásady zavinenia za zastavenie konania (v ich kombinácii) priznal žalovaným 1/ - 4/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu ich čistého úspechu v spore (50%). Dôvodil, že žalobca vo vyjadrení doručenom súdu dňa 07.11.2019 poukázal na to, že je poberateľom dôchodku vo výške 273,70 eur, čo je 100,- eur pod hranicou chudoby, nachádza v úplnej chudobe, nemá žiadnu nehnuteľnosť (byt, dom, chalupu), býva v letnom domčeku, ktorý patrí jeho dcére, cestuje len mestskou dopravou a vlakom, čo sú dôvody, pre ktoré žiada o nepriznanie náhrady trov konania v prospech žalovaných. Poukázal tiež na to, že proces so žalovanými trvá už od roku 2001. Zaslal súdu výpis z účtu, z ktorého vyplýva, že vybral sumu 200,- eur a zostali mu vlastné prostriedky v sume 114,36 eur. Žalovaní vo vyjadrení uviedli, že žalobca odvolaním napadol trovy konania, ktoré mu boli uložené súdom v dôsledku podania žaloby a jej späťvzatia. Mali za to, že náhrada trov konania mu bola uložená oprávnené a vyslovili domnienku, že v danej veci neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by v súlade s § 257 C.s.p. odôvodňovali nepriznať im náhradu trov konania. Žalobca sám spor vyvolal, žalovaní sa snažili

ešte pred podaním žaloby pri oprave strechy so žalobcom dohodnúť, aby mohli uložiť časť odkvapov aj na časť strechy, presahujúcej nad strechu žalobcu, ale žalobca nebol ochotný umožniť uloženie odkvapových rýn, nebol ochotný sa so žalovanými dohodnúť na ničom. Aj v prípade, keď súhlasil, aby žalovaní v rámci vybudovania zvodov pre zrážkovú vodu umiestnili vyústenie rúry na pozemku žalobcu, po čase bez prejednávania so žalovanými toto vyústenie vytrhol, čo bolo potvrdené obhliadkou súdu na mieste samom. Majú za to, že jednanie žalobcu nevedlo k dohode, ale k vyvolávaniu zbytočných sporov zo strany žalobcu. Domnievajú sa, že jednanie žalobcu, keď ničí majetok žalovaných je v rozpore so skutočnosťou, že by malo byť ako dôvod hodný osobitného zreteľa zohľadnené pri náhrade trov konania a mali by mu byť poskytnuté výnimočné úľavy na úkor žalovaných. Žalobca uviedol, ako dôvod pre nepriznanie náhrady trov konania skutočnosť, že kúpil dom pre dcéru a jemu nepatrí, ktorú však žiadnym spôsobom nedoložil. Majú za to, že bol vlastníkom domu zapísaným na liste vlastníctva, on sám dom predal za sumu 45.000,- eur, ako uviedol v podaní - sťažnosti zo dňa 11.05.2018, mal teda finančné prostriedky na úhradu trov konania. Vychádzajúc z ustanovenia § 257 CSP, mal súd za to, že v danej veci by nebolo spravodlivé posudzovať iba osobné, majetkové a zárobkové pomery (sociálny aspekt), ale treba vziať do úvahy i okolnosti sporu. Pri zvažovaní aplikácie nemohol prihliadať iba na pomery toho, kto by mal uhradiť trovy konania, ale tiež zvažil, ako by sa takéto rozhodnutie dotklo majetkových pomerov oprávneného účastníka, a tiež k okolnostiam, ktoré viedli k uplatneniu nároku. V uvedenom konaní dospel preto k záveru, že neexistujú také okolnosti, pre ktoré by bolo možné v predmetnej veci použiť ustanovenie § 257 CSP. Žalobca spor sám vyvolal podaním žaloby, pred podaním žaloby tiež nebol ochotný sa so žalovanými dohodnúť a k skončeniu konania došlo z dôvodu, že žalobca predal nehnuteľnosť vo vzťahu, ku ktorej sa domáhal ochrany vlastníckeho práva, pričom sám uviedol, že došlo k predaju za kúpnu cenu 45.000,- eur. V konaní bol žalobca v troch zo štyroch nárokov neúspešný. Po započítaní 25 % jeho úspechu na 75 % úspechu žalovaných patrí žalovaným náhrada trov konania v rozsahu 50 %, v akom žalobcu k náhrade trov konania i zaviazal. Čo sa týka povolenia plnenia náhrady trov konania v splátkach, v prejednávanom prípade je namieste určiť na plnenie dlhšiu lehotu, a to s poukazom na aktuálne osobné pomery žalobcu, ktorý je poberateľom starobného dôchodku vo výške 273,70 eur. Výšku splátok určil v sume 70,- eur mesačne, keď mal za to, že žalobca nepreukázal žiadne výdavky spojené s bývaním, zdravotnou starostlivosťou a pod. (býva u dcéry, pričom nie je zrejmé, ako sa podieľa na nákladoch, cestuje vlakom - cestovné pre dôchodcov je vlakom zdarma), ktoré by odôvodňovali povolenie plnenia v nižších, ako súdom povolených splátkach.

3. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadol žalobca, posúdiac obsah odvolania, navrhujúc odvolaciemu súdu zmenu rozhodnutia tak, že žalovaným nebude voči nemu nárok na náhradu trov konania priznaný, domáhajúc sa moderovania trov konania v jeho prospech, teda aplikácie ust. § 257 CSP tvrdiac, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom nezohľadnil všetky rozhodujúce skutočnosti, jednak z hľadiska jeho nepriaznivého sociálneho aspektu (keďže je dôchodca, má len nízky dôchodok a nemá finančné prostriedky na to, aby bez ohrozenia svojich základných potrieb mohol trovy žalovaným uhradiť) a jednak poukazom na okolnosti, ktoré viedli k tomu, že bol nútený podať žalobu a tiež na dôvody, pre ktoré čiastočne vo vzťahu k dvom nárokom žalobu vzal späť (predaj nehnuteľnosti, ku ktorej sa ochrana vlastníckeho práva vzťahovala).

4. Žalovaní nevyužili svoje právo písomného vyjadrenia k podanému odvolaniu.

5. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p. v znení neskorších predpisov.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti.

7. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

8. V posudzovanej veci konanie bolo začaté ešte za účinnosti predchádzajúceho procesného kódexu (O.s.p.), rozhodnuté o trovách bolo a odvolanie bolo podané už za účinnosti terajšieho procesného kódexu (CSP).

9. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana v spore, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané podľa § 359 CSP a § 262 CSP, že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 CSP aj náležitosti podľa § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

10. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné za použitia § 388 CSP zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie ani zrušenie. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (a contrario), keďže v danej veci nebolo potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

11. Súd prvej inštancie potom, ako bolo konanie vo veci samej (o všetkých štyroch žalobcom uplatnených nárokoch) právoplatne skončené, v poradí prvým samostatným rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania medzi stranami sporu a to uznesením pod č. k. 8C/90/2018-154 zo dňa 30.06.2016 (vydaným ešte za účinnosti O.s.p.) rozhodol tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ - 4/ trovy konania vo výške 844,95 eur (v rozsahu čistého úspechu v spore v kombinácii s procesnou zodpovednosťou na strane žalobcu za čiastočné zastavenie konania) aplikujúc ust. § 255 a § 256 CSP, ktoré mu povolil splácať v splátkach po 70,- eur mesačne, ktoré rozhodnutie žalobca napadol odvolaním, domáhajúc sa aplikácie ust. § 257 CSP, o ktorom odvolaní rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 6Co/233/2018 - 198 zo dňa 28.02.2019 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie týkajúce sa trov konania zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, za účelom vytvorenia priestoru stranám na vyjadrenie sa, prípadne produkovanie dôkazov k novej aplikácii ust. § 257 CSP. V nadväznosti na to, po realizovanej výzve a prijatých vyjadreniach v dotknutej otázke, za aplikácie ust. § 255 a § 257 CSP súd prvej inštancie v poradí druhým samostatným rozhodnutím o trovách konania, ktoré je predmetom preskúmania v tomto odvolacom konaní, konštatujúc neexistenciu dôvodov osobitného zreteľa na prospech žalobcu, dôvodiac, že spor vyvolal žalobca, nebol ochotný sa so žalovanými na ničom dohodnúť, k späťvzatiu žaloby nedošlo z dôvodu reálneho správania sa žalovaných, ktorí by v priebehu konania vykonali to, čo žalobca od nich požadoval, poukazom na 50% čistý úspech žalovaných a fakt, že žalobca získal predajom nehnuteľnosti značnú čiastku (45.000,- eur), po komplexnom posúdení celého merita spornej veci, okolností, ako aj pomerov žalobcu, považoval za spravodlivé rozhodnúť tak, že žalobca bude povinný zaplatiť úspešnej strane náhradu trov konania podľa rozsahu jej čistého úspechu (50%) za aplikácie § 262, § 255 a § 256 CSP).

12. Žalobca posúdiac obsah odvolania namietal nesprávne skutkové a právne závery na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie (dôvody na odvolanie uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), keď tento podľa jeho názoru nezohľadnil a nevyhodnotil všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré dôvodne indikujú k nepriznaniu trov žalovaným a potrebe aplikácie moderačného práva súdu na trovy konania (§ 257 CSP).

13. Preskúmaním rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti podaného odvolania vo svetle zistenia naplnenia uplatnených odvolacích dôvodov.

14. Ako už bolo vyššie uvedené, predmetom rozhodovania súdu je v posudzovanej veci už len otázka náhrady trov konania medzi stranami sporu, vzniknutými vo vzťahu k celému predmetu sporu, keďže vo veci samej (a to o všetkých štyroch nárokoch o ktorých súd konal), už bolo právoplatne rozhodnuté.

15. V konkrétnostiach posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca ako dominus litis sporu, vychádzajúc z obsahu jeho žaloby a následných podaní, ako predmet konania o ktorom postupne súd prvej inštancie a tiež odvolací súd priebežne rozhodovali, formuloval celkovo štyri nároky (o uložení jednotlivých povinností žalovaným).

16. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobca sa pôvodne domáhal voči žalovaným uloženia štyroch povinností: 1.) upraviť na ich nehnuteľnostiach odvedenie dažďovej vody, splaškovej vody a trativod bridlicovej terasy tak, aby voda z týchto zvodov a trativodu neprenikala na susediace pozemky v jeho vlastníctve, 2.) odstrániť jednu studňu nachádzajúcu sa v interiéri domu žalovaných a ich dve

studne v exteriéri, 3.) osadiť na strechu domu žalovaných zachytávače snehu tak, aby sa z nej sneh nezosúval na strechu domu žalobcu a 4.) uviesť do pôvodného stavu strechu domu žalobcu poškodenú snehom zosúvajúcim sa na ňu zo strechy domu žalovaných. Poškodenie malo spočívať v chýbajúcich škridlách, preliačení dotknutej strešnej roviny a posune konštrukcie krovu. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 8C/90/2008-85 zo dňa 04.10.2012 a to tak, že žalovaní 1), 2), 3) a 4) boli povinní spoločne a nerozdielne osadiť na spoločnej hranici najbližšiu juhozápadnú strešnú rovinu strechy domu súpisné číslo XXX postaveného na parcele "C" číslo 14753 v k.ú. Vrbovce zachytávače snehu tak, aby účinne zabránili akémukoľvek zosúvaniu snehu z tejto časti strechy. Vo zvyšných častiach bola žaloba zamietnutá. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí. Predmetom konania boli štyri nároky žalobcu, v troch z nich boli úspešní žalovaní, v jednom žalobca. Po započítaní 25 % úspechu žalobcu na 75 % úspech žalovaných patrí žalovaným náhrada trov konania v rozsahu jednej polovice. O odvolaní žalobcu voči vyššie uvedenému rozsudku rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 16.07.2013 č. k. 6Co/98/2013-107 tak, že v časti zamietnutia žaloby o uvedenie strechy do pôvodného stavu, rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil, vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Žalobca následne dňa 02.09.2013 doručil súdu podanie, ktorým zobral žalobu v celom rozsahu späť, a to na základe skutočnosti, že nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu predal. Žalovaní 1/ - 4/ dňa 21.03.2014 doručili vyjadrenie, v zmysle ktorého súhlasili so späťvzatím žaloby a zároveň si uplatnili náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením č. k. 8C/90/2008-143 zo dňa 08.12.2014 konanie z dôvodu späťvzatia žaloby zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.02.2015. Za aplikácie ustanovenia § 137, § 142 ods. 2, § 146 ods. 2 veta prvá, § 149 ods. 1 O.s.p. súd prvej inštancie posúdiac vzhľadom na počet nárokov (4), že žalobca bol úspešný v jednom uplatnenom nároku, po započítaní 25 % úspechu žalobcu na 75 % úspech žalovaných, že patrí žalovaným náhrada trov konania v rozsahu 50%. Celkové trovy právneho zastúpenia žalovaných vyčíslil na sumu 1.689,90 eur (odvolací súd poznamenáva, že do nich zahrnul aj úkony spojené s odvolacím konaním, napriek tomu, že v ňom zaznamenal úspech žalobca), nakoľko títo mali vo veci úspech v rozsahu 50 %, patrí im náhrada trov vo výške 844,95 eur, preto žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ spoločne a nerozdielne, náhradu trov konania v uvedenej výške v splátkach. Vyššie uvedené rozhodnutie žalobca napadol odvolaním, domáhajúc sa aplikácie ust. § 257 CSP, o ktorom odvolaní rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 6Co/233/2018 - 198 zo dňa 28.02.2019 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie týkajúce sa trov konania zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, za účelom vytvorenia priestoru stranám na vyjadrenie sa, prípadne produkovanie dôkazov k novej aplikácii ust. § 257 CSP. V nadväznosti na to, po realizovanej výzve a prijatých vyjadreniach v dotknutej otázke, za aplikácie ust. § 255 a § 257 CSP súd prvej inštancie v poradí druhým samostatným rozhodnutím o trovách konania, ktoré je predmetom preskúmania v tomto odvolacom konaní, konštatujúc neexistenciu dôvodov osobitného zreteľa na prospech žalobcu, dôvodiac, že spor vyvolal žalobca, nebol ochotný sa so žalovanými na ničom dohodnúť, k späťvzatíu žaloby nedošlo z dôvodu reálneho správania sa žalovaných, ktorí by v priebehu konania vykonali to, čo žalobca od nich požadoval, poukazom na 50% čistý úspech žalovaných, fakt, že žalobca získal predajom nehnuteľnosti značnú čiastku (45.000,- eur), po komplexnom posúdení celého merita spornej veci, okolností, ako aj pomerov žalobcu, považoval za spravodlivé rozhodnúť tak, že žalobca bude povinný zaplatiť úspešnej strane náhradu trov konania podľa rozsahu jej čistého úspechu (50%) za aplikácie § 262, § 255 a § 256 CSP).

17. Žalobca namieta nespravodlivosť tohto rozhodnutia, neprimeranosť aplikácie ust. § 255 a § 256 CSP vo svetle zistených skutočností, dožadujúc sa prostredníctvom aplikácie ust. § 257 CSP plného nepriznania nároku na náhradu trov konania žalovaným.

18. Pokiaľ ide o sociálne pomery žalobcu, tak z obsahu spisového materiálu vyplýva, že tento je poberateľom starobného dôchodku vo výške 273,70 eur, nemá žiaden majetok. Z kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti uzatvorenej zo dňa 31.05.2013 je zrejmé, že žalobca previedol nehnuteľnosť v jeho vlastníctve, nachádzajúce sa v k. ú. Vrbovce za kúpnu cenu 45.500,- eur, čo však odôvodňoval tým, že nejde o prostriedky (z kúpnej ceny), ktoré by mu patrili, keďže nehnuteľnosti boli zakúpené za peňažné prostriedky, ktoré darovala jeho matka jeho dcére, ktorá v tom čase ešte bola študentkou, a preto zakúpil nehnuteľnosť na svoje meno a preto keď sa odpredávala, peňažné prostriedky z kúpnej ceny boli rovno poukázané na účet jeho dcéry, pretože jej ako výťažok aj vlastnícky patrili. Na preukázanie týchto tvrdení žiaden dôkaz ani v odvolacom konaní nepredložil.

19. Rozhodovanie o náhrade trov konania tvorí integrálnu súčasť súdneho konania.

20. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

21. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

22. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

23. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, sa teda v sporovom konaní, o ktoré ide tiež nepochybne v posudzovanej veci, povinnosť nahradiť trovy konania primárne spravuje zásadou úspechu v konaní čo znamená, že strana, ktorá v spore uspela, má v princípe právo na to, aby sa jej nahradili trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva a tiež zásadou procesného zavinenia zastavenia konania, čo znamená, že strana, ktorá zapríčinila, že konanie sa zastavilo, znáša trovy konania aj protistrany. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona. Prelomenie uvedených zásad je možné len za splnenia zákonných predpokladov uvedených v ust. § 257 CSP.

24. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

25. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

26. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy teda v prípadoch, keď sú síce naplnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom, alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť takéhoto prípadu môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Do úvahy treba brať okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán sporu v konaní. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u strany povinnej plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

27. Judikatúra však tiež konštatuje, že uvedené ustanovenie nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek, bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (príkladom vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2MCdo/17/2009), nejde o predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

28. Právo úspešného účastníka na náhradu trov konania je imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu zakotveného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravidla v spore, uspela, má zásadne právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Rozhodovaním o náhrade trov konania môže súd zasiahnuť aj do základného práva vlastníť podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy. Ústavný súd

v tejto súvislosti v odôvodnení svojho rozhodnutia (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2004 sp. zn. II. ÚS 31/04) uviedol: „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníčkovi, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy)“.

29. Pri posudzovaní možnosti aplikácie ust. § 257 CSP nemožno tiež v konečnom dôsledku opomenúť, že náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. To je prejavom tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu, alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde a tiež sankčnú funkciu.

30. V konkrétnostiach posudzovanej veci z obsahu spisu zistených skutočností obsiahnutých v bodoch 13/ až 15/ odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že doposiaľ o trovách konania medzi stranami sporu a to vo vzťahu ani k jednému čiastkovému nároku nebolo právoplatne rozhodnuté, čo znamená, že je potrebné o nároku na náhradu trov konania vzniknutých tak pred súdom prvej inštancie, ako aj v doterajších odvolacích konaniach rozhodnúť komplexne, teda vo vzťahu k celému predmetu konania tvoriacemu štyri samostatné nároky.

31. Primárne pokiaľ ide o trovy konania vzniknuté stranám v konaní pred súdom prvej inštancie, tak porovnaním žalobného návrhu a právoplatných rozhodnutí súdu k jednotlivým nárokom sa vzťahujúcim, nemožno pochybovať, že vo vzťahu k trom nárokom žalovaní zaznamenali vo svetle zásady zodpovednosti za zastavenie konania prakticky úspech (keďže konanie vo vzťahu k nim bolo v dôsledku späťvzatia žaloby zastavené, čo žalobca odôvodňoval predajom nehnuteľnosti, ochrany vlastníckeho práva ku ktorej sa tieto nároky týkali). Pokiaľ ide o zostávajúci nárok na uloženie povinnosti osadiť zachytávače snehu, v tejto časti žalobca zaznamenal úspech v podobe právoplatného, v jeho prospech vyznievajúceho rozhodnutia. V sumáre teda vychádzajúc zo základných zásad, ktorými je ovládané rozhodovanie o trovách v sporovom konaní (zásada úspechu a zásada zavinenia - § 255 ods. 1,2 CSP a § 256 ods. 1 CSP) možno konštatovať, že žalobca bol z celkovo štyroch nárokov neúspešný v troch (v percentuálnom vyjadrení rozsah 75%), čo na strane druhej predstavuje v tomto rozsahu úspech žalovaných, úspešný bol žalobca v percentuálnom vyjadrení v rozsahu rozsah 25%, čo na druhej strane predstavuje neúspech žalovaných. Je teda zrejmé, že prevažujúci úspech v spore zaznamenali žalovaní pomerom 75% : 25%. Čistý úspech žalovaných potom predstavuje rozsah 50% (plný úspech 75% - neúspech 25%), v ktorom rozsahu vo svetle základných princípov by prichádzalo v zmysle zákona do úvahy, aby žalobcu ako ťažiskovo neúspešnú stranu v spore zaťažovala povinnosť účelne vzniknuté trovy žalovaných vzniknuté v konaní pred súdom prvej inštancie v rozsahu čistého úspechu žalovaných (50%) nahradiť. V tomto bode je potrebné závery súdu prvej inštancie považovať za správne.

32. Súd prvej inštancie však odignoroval pri posudzovaní dotknutej otázky fakt, že jeho povinnosťou bolo rozhodnúť tiež o trovách doposiaľ dvoch odvolacích konaní v ktorých však plný úspech zaznamenal žalobca a tak by v zmysle vyššie uvedených zásad zaťažovalo na rozdiel od trov prvoinštančného konania zase žalovaných v rozsahu 100% nahradiť mu trovy, ktoré mu v odvolacích konaniach vznikli, s čím sa však súd vôbec nevysporiadal, dokonca pri predchádzajúcom rozhodnutí trovy v súvislosti s podanými vyjadreniami v odvolacích konaniach tak ako si ich žalovaní vyúčtovali neakceptovateľne za tejto situácie pripísal na ťarchu žalobcu. V prvom odvolacom konaní totiž žalobca dosiahol potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v časti rozhodnutia vydaného v jeho prospech a vo zvyšnej časti (zamietajúcej) docielil zrušenie rozhodnutia. V druhom odvolacom konaní (o trovách) bol úspešný plne, keď dosiahol zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu. Vo svetle princípov ovládajúcich rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania, to indikuje k záveru o priznaní strane žalobcu nároku na plnú náhradu trov odvolacích konaní (§ 255 ods. 1 CSP).

33. So zreteľom na odvolacie námietky žalobcu tak odvolaciemu súdu zostávalo posúdiť, či v posudzovanej veci existujú také výnimočné okolnosti, ktoré by prostredníctvom uplatnenia moderačného práva súdu majúceho pôvod v ustanovení § 257 CSP opodstatňovali iné, výnimočné rozhodnutie v tejto otázke, na rozdiel od toho, ktoré prichádza do úvahy vo svetle základných zásad ovládajúcich rozhodovanie o trovách v sporovom konaní (§ 255, § 256 CSP).

34. Aplikácie ust. § 257 CSP sa v tomto prípade domáha žalobca, ktorého by ako v ťažiskovej časti neúspešného v konaní pred súdom prvej inštancie, zaťažovala povinnosť v rozsahu čistého úspechu žalovaných v spore (50%) týmto trovy nahradiť. Opodstatnenosť takejto výnimky odvodzuje od sociálneho aspektu na jeho strane, tiež od ním tvrdených okolností sporu, konkrétne od dôvodu vzniku sporu, postoja žalovaných v priebehu sporu, poukazom na to, že bol nútený podať žalobu pre nemožnosť konsenzu so žalovanými v sporných otázkach.

35. Posúdením všetkých rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené zákonné predpoklady, udržateľne vo svetle všetkých kritérií na ťarchu žalovaných ako prevažne úspešných v spore, prekenuť ich úspech pri rozhodovaní o trovách konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie na prospech žalobcu, a na prospech žalovaných pokiaľ ide o trovy vzniknuté v odvolacích konaniach na prospech žalovaných a tým na neprospech žalobcu.

36. Pravdou síce je, že od počiatku sporu je zrejmé, že jeho vznik, ako aj priebeh má pôvod v narušených vzťahoch medzi stranami sporu, ktorých nehnuteľnosti v ich vlastníctve sa nachádzali v minulosti v susedstve, a ich situovanie a užívanie bolo až do predaja nehnuteľnosti žalobcom v priebehu konania (v roku 2013) zdrojom vzájomných nezhôd, ktoré neboli spôsobilé vyriešiť mimosúdne a viedlo to až k vyvolaniu tohto sporu. Do akej miery však tá ktorá strana participovala na vzniku a konzervovaní tohto stavu zistiť nemožno. Na ťarchu žalobcu pri posudzovaní možnosti aplikácie ust. § 257 CSP nemôže ísť fakt, že podal žalobu, či produkoval prostriedky procesného útoku, ani na druhej strane na ťarchu žalovaných, že produkovali prostriedky procesnej obrany, keďže prostredníctvom toho obe strany realizovali len svoje zákonné práva, priznané im civilným procesným poriadkom. Z obsahu spisu nevyplýva, že by zo strany žalovaných boli produkované také neudržateľné obštrukcie, ktoré by spravodlivo odôvodňovali žalobcom požadované rozhodnutie. Žalovaní tiež len využívali všetky zákonom dostupné prostriedky procesnej obrany na dosiahnutie svojej požiadavky. Aplikácii ust. § 257 CSP teda nenasvedčuje s prihliadnutím na vyššie uvedené žalobcom tvrdené okolnosti sporu taký postoj žalovaných v spore, ktorým by vytvárali procesné obštrukcie prostredníctvom opakovaného nedôvodného podávania opravných prostriedkov, vznášania námietok, či dožadovania sa vykonania dôkazov, aby bolo možné prisvedčiť žalobcovi, že ide o také mimoriadne okolnosti sporu, ktoré by udržateľne samé osebe mohli viesť na jeho prospech k aplikácii ust. § 257 CSP. Odôvodnenosť úplnej diskvalifikácie žalovaných ako ťažiskovo úspešných v spore z ich nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, ktorý im v rozsahu 50% prináleží, však vo svetle ust. § 257 CSP na rozdiel od názoru súdu prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu možno udržateľne privodiť vo svetle aktuálneho nepriaznivého sociálneho aspektu žalobcu, ktorý je nemajetný, je starobný dôchodca, poberajúci len dôchodok vyžadujúci si dokonca vzhľadom na jeho výšku kompenzáciu dávkou v hmotnej núdzi, takže objektívne je zrejmé, že zapltenie náhrady trov konania žalovaných by bolo spôsobilé ho existenčne ohroziť na jeho základných životných potrebách v kumulácii so skutočnosťou (ktorú súd prvej inštancie odignoroval), že nárok na náhradu trov v odvolacích konaniach prináleží žalobcovi. Je síce pravdou (a v tom možno plne prisvedčiť súdu prvej inštancie), že žalobca v roku 2013 (teda v priebehu sporu odpredal nehnuteľnosť za nezanedbateľnú čiastku) a skutočnosť, že napriek vedomosti o tomto prebiehajúcom spore nekonal s dostatočnou obozretnosťou a na možné zaťaženie povinnosťou nahradiť trovy konania protistrane si mal vytvoriť rezervu a pokiaľ tak neurobil, čo bez ďalšieho samo osebe by za týchto okolností nebolo spôsobilé privodiť mu úplné oslobodenie (snáď len čiastočné v rozsahu 25%) od tejto jeho povinnosti nahradiť protistrane trovy prvoinštančného konania v rozsahu jej čistého úspechu (odvolací súd poznamenáva, že tvrdené skutočnosti o dôvode predaja a vlastníctve peňažných prostriedkov nepreukázal), s ohľadom tiež na naplnenie kompenzačnej, sankčnej, ale tiež do budúcnosti nesporne preventívnej funkcie pokiaľ ide o zváženie vedenia sporov, faktom však je (a to súd prvej inštancie úplne opomenul), že žalobca v odvolacích konaniach na rozdiel od žalovaných zaznamenal plný úspech a tak by žalovaných na druhú stranu voči nemu zaťažovala povinnosť nahradiť mu trovy v plnom rozsahu (jeho čistý úspech v odvolaniach bol 100%), čo je svojou výškou porovnateľné s prípadným rozsahom trov na ťarchu žalobcu (pokiaľ ide o trovy prvoinštančné) pokiaľ by súd zohľadnil

čiasťočne (25%) sociálny aspekt žalobcu. Za týchto okolností tak podľa názoru odvolacieho súdu bude primerané a voči oboj stranám spravodlivé, aby si trovy, ktoré im tak v prvoinštančnom, ako aj odvolacích konaniach vznikli vo vecnej a časovej súvislosti s konaním, a ktoré museli, alebo budú musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemuseli zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom (pokiaľ by vyvinuli dostatočné úsilie na predchádzanie sporu v rámci predžalobného obdobia), znášali každá samostatne, pričom na strane žalovaných neboli z hľadiska sociálneho aspektu tvrdené, ani zaznamenané také skutočnosti, ktoré by to vylučovali.

37. Odvolací súd poukazuje na to, že povinnosťou súdu je vždy rozhodnúť spravodlivo, berúc zreteľ na všetkých, ktorých sa rozhodnutie týka. Stabilitu práva a právnu istotu jednotlivca (princíp legitímnych očakávaní a v konečnom dôsledku aj mieru dôvery osôb v právo či inštitúcie právneho štátu) ovplyvňuje najmä to, ako súd pristupuje k výkladu právnych noriem, pričom pri výklade noriem jednoduchého práva musí prevážiť princíp materiálneho právneho štátu nad prepätým formalizmom (porov. napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Markt Intern Verlag GmbH a Klaus Beermann proti Nemecku zo dňa 20.11.1989, Kruslin proti Francúzsku zo dňa 24.4.1990). Obdobne v rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2221/2007, vychádzajúc z ktorého „Soud musí nejen respektovat právo, ale aj jeho výklad a aplikace musí směřovat k výsledku spravedlivému. Právo musí být především nástrojem spravedlivosti, nikoli souborem právních předpisu, které jsou mechanicky a formalisticky aplikovány bez ohledu na smysl a účel toho kterého zájmu chráneného příslušnou normou“.

38. A práve riadiac sa vyššie uvedenými princípmi, s cieľom dosiahnuť čo možno najspravodlivejšie usporiadanie vzťahov medzi účastníkmi vzhľadom na všetky okolnosti sporu a jeho výsledok, vo svetle zmyslu, účelu a všetkých funkcií, ktoré inštitút náhrady trov konania sleduje, odvolací súd zastáva názor, že spravodlivým bude, ak sa na trovách budú podieľať spôsobom, že každá strana si bude znášať vlastné trovy, bez ohľadu na to, či vznikli v štádiu konania pred súdom prvej inštancie, či odvolacím súdom.

39. Z vyššie uvedeného dôvodu tak odvolací súd odvolaním napadnuté rozhodnutie nevyhodnotil ako správne, reflektujúce všetky rozhodujúce skutočnosti a odvolanie žalobcu ako dôvodné.

40. Z uvedených dôvodov tak odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za použitia § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho zrušenie, a nebolo tiež spôsobilé ani k potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu s tým, že zmeňujúci výrok tiež subsumuje rozhodnutie o trovách tohto v poradí konečného odvolacieho konania, v ktorom odvolateľ takto zaznamenal opätovne plný úspech.

41. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0 (§393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).